

Gökyüzü

Alp Akoğlu [alp.akoglu@tubitak.gov.tr

5 Ekim
İlkdördün

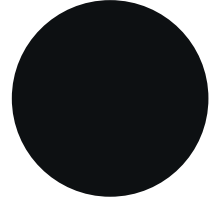
14 Ekim
Dolunay

21 Ekim
Sondördün

28 Ekim
Yeniay

Çift Küme Yükseliyor

Yılın bu döneminde Perseus ve Kraliçe takımyıldızları doğudan yükselir. İşte tam bu iki takımyıldızın arasında gökyüzünün en güzel cisimlerinden biri olan Çift Küme yer alır. Çift Küme, Yunan mitolojisinde Perseus'un kılıcının kabzasının üzerindeki mücevherleri simgeler. Temiz ve açık bir gökyüzü altında gözlem yapıyorsanız Çift Küme'yi çıplak gözle görebilir, onun neden mücevhere benzetildiğini anlayabilirsiniz.

Çift Küme, birbirine yakın iki açık yıldız kümesinden (NGC 869 ve NGC 884) oluşur. Kümelerin her biri gökyüzünde Ay'ın kapladığı kadar bir alanı kaplar. Kümeler birbirine yapışık gibi görüldüğünden Çift Küme'nin genişliği yaklaşık iki Ay çapı (bir açı derecesi) kadardır. Her ne kadar çıplak gözle yıldızlarını seçebildiklerini söyleyenler olsa da kümeler silik birer bulut gibi görünür. NGC 869'un parlaklığı, NGC 884'üne göre biraz daha fazladır.

NGC 869, daha parlak olmasının yanı sıra daha zengin bir kümedir. Bir dürbünle kümenin onlarca yıldızını seçebilirsiniz. Özellikle kümenin merkezindeki birkaç parlak yıldız dikkat çeker. NGC 884'ün farklı içerdiği kırmızı yıldızlardır.

Bu küme diğerine göre biraz daha sönük olduğundan bize daha uzakmış gibi gelir. Oysa kümeler kabaca aynı uzaklıktadır.

Her iki küme de yıldız oluşum bölgesi olan Perseus OB1 oymağının üyesidir. Kümelerin içerdiği 300 kadar mavi süperdev yıldız, Çift Küme'nin çok genç olduğunu gösterir. Çünkü bu dev yıldızlar yakıtlarını o kadar hızlı tüketir ki ömürleri 100 milyon yılı aşmaz (Güneş 4,5 milyar yaşındadır). Gökbilimcilerin hesaplamalarına göre kümeler yaklaşık 14 milyon yaşında.

Çift Küme'yi gözlemenin en iyi yolu dürbün kullanmaktır. Çünkü teleskopla bakarken çifti aynı anda

görüş alanına sığdırmak pek mümkün değildir. Kümeleri gökyüzünde bulmak için bu sıralar kuzeydoğu ufku üzerinde yan duran bir M ya da W harfini andıran Kraliçe Takımyıldızı'nın altına bakmak gerekir. Çıplak gözle seçemiyorsanız dürbünle bu bölgede biraz gezirseniz Çift Küme'ye mutlaka denk gelirseniz. Çift Küme, gökadamızın Perseus kolunda yer aldığından dürbünle gezinirken bu bölgenin yıldızlar bakımından ne kadar zengin olduğunu göreceksiniz.

Çift Küme'yi gökyüzünde bulmak için yandaki gökyüzü haritasından yararlanabilirsiniz. Burada kümelerin yeri işaretlenmiş durumdur.

